

Indholdsplan

2008/2009

**Den fynske efterskole
for musik, dans og teater**

Indholdsfortegnelse

Side 3-6	<i>Værdigrundlag</i> 1.0 Værdigrundlaget 1.1 Historie 1.2 Menneskesyn	3.12 Terminsprøver 3.13 Skriftlige prøver 3.14 Mundtlige prøver 3.15 Hovedrengøring 3.16 Afslutning
Side 7-9	<i>Kostskolelivet – Undervisning og samvær</i> 2.0 Kontaktlærer 2.1 Skolevejledning 2.2 Brobygning og Erhvervspraktik 2.3 Alm. Weekends 2.4 Rengøring 2.5 Stilletime 2.6 ”Oblig. arrangementer” 2.7 Ung til ung vejledning 2.8 Uddannelsesaften 2.9 Klippe-klistre-dag 2.10 Fællesråd/fællesmøde 2.11 Forældrearrangementer 2.12 Aftensamling 2.13 Madlavning	Side 13-15 <i>Undervisning u/ prøver</i> 4.1 Musik 4.2 Kor/lillekor 4.3 Dans 4.4 Drama 4.5 Fortællertime/Foredrag 4.6 Morgensang – fællessang 4.7 Musisk-praktiske valgfag 4.8 Kostpolitikken 4.9 Idræt
Side 9-12	<i>Undervisning – sp. forløb</i> 3.1 Introdage 3.2 Superdag 3.3 Orienteringsmødet/ Efterskolernes dag 3.4 Idrætsstævner 3.5 Musical 3.6 Adventsmøde 3.7 Naturtur 3.8 Selvvalgt opgave 3.9 Kulturtur 3.10 Musikfestival 3.11 Korstævne	Side 16-27 <i>Undervisning m/prøver</i> 5.1 Matematik 5.2 Fysik/kemi 5.3 Biologi 5.4 Geografi 5.5 Engelsk 5.6 Tysk 5.7 Fransk 5.8 Historie 5.9 Samfundsfag 5.10 Kristendom 5.11 Dansk
		<i>Andet</i> Side 27-28 6.1 7.1 Afslutning

1.0 Værdigrundlag.

Vi er en fri skole med undervisning og samvær under følgende værdigrundlag:

- UDFORDR LIVET –

Viby Efterskole er en grundtvigsk skole, som for os betyder en vægtning af den historiske, kristne og nationale dimension, udmøntet i stor respekt for traditionen.

Vi bygger på det musiske element, engagement og personlig ansvarlighed, som en vigtig kilde til at føle selvværd.

Klare og trygge rammer er grundlag for vort samvær.

Kvalitet og ambition er væsentlige ord for vort faglige virke.

Væsentlige værdier er for os fællesskab og livsglæde.

1.1 Historie

[til top](#)

Viby Efterskole startede som efterskole i 1990 i den tidligere kostafdeling for Nørre Aaby Realskole. Efterskolen var en del af Nørre Aaby Realskole.

I 1995 blev Viby Efterskole skilt fra Nørre Aaby Realskole og fik egen bestyrelse.

Der blev i 1999 bygget en multisal, foyer, kontor, musiklokale, dramasal og sminkerum.

I 2002 blev der tilføjet endnu en foyer og 4 klasseværelser.

1.2 Menneskesyn

Kernen i det humanistiske menneskesyn er, at ethvert individ er vigtigt, og at alle mennesker er ligeværdige. Alle børn og unge er mål i sig selv – ikke midler for andre – og alle har ret til at udvikle sig i frihed under ansvar. Ingen er således vigtigere end andre, bare fordi de er dygtige i skolen.

Det udvikles gennem et varieret skoleliv med undervisning og aktiviteter af enhver art, hvor de unge sammen med voksne tilegner sig almen viden, faglige kundskaber og sociale erfaringer. Et sted, hvor de kan få lov til at udvikle deres naturlige bevægelsesglæde, kreativitet og fantasi.

I praksis er der stor forskel på børns evner og anlæg. Disse forskelle kommer tydeligt til udtryk i skolen. Vi bliver til stadighed udfordret på de samfundsmæssige forventninger til skolen i forhold til vores idealer. Skolen lever derfor i spændingsfeltet mellem praksis og vores respekt for medmennesket samt vores demokratiske sindelag.

For skolen er det centralt at holde fast i, at skolehverdagen indeholder muligheder for væsentlige menneskelige erfaringer. I nutidens sprog hedder det at udvikle social- og følelsesmæssig intelligens.

Kostskolelivet

2.0 Kontaktlærerefunktionen:

Kontaktlæreren arbejder f.eks. med:

- at ens kontaktelever trives. Det kan blandt andet gøres igennem samtaler med den enkelte, gennem oplevelser i dagligdagen, og ved at være opmærksom på, hvad der skrives i vores dagbog.
- kontakteleverne indbyrdes forhold
- at skabe et forum indenfor kontaktgruppen, hvor (næsten) alt kan diskuteres
- at kontakteleven trives på sit bo-område.
- at der i samarbejde med andre lærere kan blive fulgt op på problemer, der relaterer sig til fag, faglig formåen samt sociale problemer.
- at eleven oplever, at den måde vi omgås hinanden på, er med respekt og ligeværdighed. Dette anskueliggøres bl.a. gennem nogle arrangementer, som kontaktgruppen står for i løbet af året herunder bl.a. en intern fest samt en "kontaktgruppe-weekend".

2.1 Skolevejledningen

[til top](#)

Det er målet at etablere og koordinere vejledning, der fremmer målet om uddannelse til alle ved at:

- give vejledning/ rådgivning til unge, forældre og øvrige samarbejdspartnere
- understøtte de unges selvværd gennem kvalitet og professionalisme i vejledningen

Hvorfor:

Uddannelse giver personlig vækst. Uddannelse fremmer selvtillid. Uddannelse giver bedre mulighed for at tackle udviklingen på arbejdsmarkedet herunder bl.a. arbejdsmarkedets hastige teknologisering. Uddannelse medvirker til at fremme faglige og personlige kvalifikationer. Uddannelse øger beredskabet til forandringer og fremmer et indholdsrigt job- og fritidsliv. Uddannelse giver større sikkerhed for fast tilknytning til arbejdsmarkedet.

Værdigrundlag:

Skolens vejledning skal få de unge til at føle sig velkomne. Det skal samtidigt være et sted, hvor de unge oplever, at vejledningen er til for dem. Vejlederen skal have god tid til at yde den hjælp, som er nødvendig. Hjælpen skal gives i respekt for, at det i sidste ende er deres eget ansvar, hvad de vælger at gøre. Det er en god idé at inddrage forældrene i vejledningsprocessen. Succeskriteriet er ikke, at man får de unge sendt videre i systemet, men at de unge kommer i gang med noget, som de selv synes, de kan bruge til noget således, at de oplever sig selv som succesfulde.

Vejledningen:

Vejledningens kvalitet er betinget af, at den:

- er synlig og let tilgængelig
- er målrettet, defineret og deklareret
- foregår i fysiske rammer, som understøtter vejledningen
- er samordnet med anden vejledning
- tager udgangspunkt i den vejledningssøgende
- udføres på et etisk og solidt fagligt grundlag
- er inspirerende, motiverende og udviklingsorienteret
- er en struktureret proces

2.2 Brobygning/Erhvervspraktik

Brobygning gennemføres for 10. kl. i uge 43 og 47

Praktik gennemføres i forbindelse med elevernes efterårsferie eller vinterferie.

2.3 Almindelig weekends

Som optakt til en almindelig weekend, hvor hensigten er at skabe en ”familiar” ramme, og hvor eleverne sammen med den pågældende weekendlærer tilrettelægger dagene, orienterer weekendlæreren om højdepunkterne i ugens første dage, hvorefter eleverne tilmelder sig weekenden senest onsdag aften.

2.4 Ugentlig og daglig rengøring

[til top](#)

Sidst på ugen skal eleverne gøre hovedrent på værelserne og områderne. De arbejder i en periode på enten værelse eller det område, de har fået tildelt, hvorefter de bytter rolle. Al rengøring på områder foregår i grupper. Kontaktlæreren er de første gange sammen med deres egen gruppe og lærer eleverne de grundlæggende forhold i forbindelse med rengøringen. Eleverne får ligeledes en grundig introduktion i de rengøringsmidler, der anvendes. Ligeledes skal de have indsigt i og lære om betydningen af, at de sorterer deres affald i henhold til miljømæssige forhold. Dagligt skal eleverne ordne værelser og fællesområder.

2.5 Stilletime - lektietime

Der er dagligt en time fra 18.30 – 19.30, hvor eleverne opholder sig på værelset. *Hensigten med stilletime* er: at drosle ned og måske kede sig lidt. Der er mulighed for at vende dagens oplevelser med værelseskammeraten eller en lærer. Tiden er også til lektie og forberedelse til kommende undervisningstimer. Lærerne går rundt på boområderne og hjælper, snakker og hygger med eleverne. Der kan også tilbydes lektiecafé, hvor en lærer er til stede og hjælper eleverne med deres lektier.

2.6 ”Obligatoriske arrangementer”

Foredrag, udflugter, teater m.m.

I de almindelige skoleuger er der ofte en dag om ugen, hvor der organiseres et obligatorisk aften-arrangement. Det kan være i form af gæster udefra, som fortæller, spiller musik eller udflugter til teatre, koncerter m.m. Det er i denne forbindelse vigtigt, at de unge får livet sat i perspektiv, så de herigennem får en større indsigt i og forståelse af verden omkring dem – samt dem selv i denne verden.

At eleverne gennem foredrag, udflugter og besøg får kendskab til

- forskellige kunstarter
- andre menneskesyn
- egen og andres kulturer

at eleverne udfordres på deres holdninger.

at eleverne trænes i tilskuerrollen

at give eleverne fælles oplevelser og erfaringer.

Interne fester

Det kan også være arrangementer, der arrangeres af 2-3 kontaktgrupper – også kaldet ”Intern fest”. **Hensigten er:** at skabe/fremme ”den gode oplevelse” mellem de unge. Give dem fælles reference – fælles oplevelse – skabe en sammenhængskraft. Samtidig opnår man som arrangør nogle sociale færdigheder og gør erfaringer med de demokratiske spilleregler samt det at træde i karakter overfor en større eller mindre gruppe kammerater. Det er også vigtigt for de deltagende elever at mærke, hvordan man kan være med til at skabe en god fest.

2.7 Ung til ung vejledning

Formålet er: at give de unge en fornemmelse af, hvad det vil sige at være studerende på de forskellige typer ungdomsuddannelser. De møder denne aften en række tidligere ”Viby-elever”, der fortæller om livet på de forskellige uddannelsesinstitutioner samt omfanget af lektier m.m.

2.8 Uddannelsesaften

Formålet er: at eleverne får kendskab til mulige ungdomsuddannelser med gæster fra en række uddannelsesinstitutioner.

2.9 Klippe-klistre-dag

Formålet er: at hele skolen markerer, at ”julen står for døren” – at skabe et familierum omkring julen/traditionen samt får pyntet skolen op. Eleverne har valgt sig ind på forskellige grupper med emner fra julepynt til underholdning. Det hele ender med en stor julefrokost, hvor underholdningen fremføres. Det er vigtigt at hele dagen bærer præg af et afslappet samvær elever og lærere imellem.

2.10 Fællesråd/fællesmøder

Formålet er at eleverne får erfaring med demokratiske processer, mødeledelse, mødedeltagelse, modtage og give ytringer/respons samt udvise respekt for samme.

Et fællesråd vælges, indkalder til fællesmøde ca. hver 6. uge eller efter behov. Fællesrådet udarbejder dagsorden, leder mødet og drager konklusioner og overbringer om nødvendigt til lærerråd. Minimal indflydelse på skolens grundregler, men indflydelse på skoleliv og trivsel.

[til top](#)

2.11 Forældrearrangementer

I løbet af året vil forældrene blive inviteret til at se resultaterne af elevernes bestræbelser – specielt inden for musik, dans og teater. Dertil kommer forældrekonsultationerne.

Formålet er:

at forældrene skal se og opleve elevernes udvikling.

at eleverne viser ”deres” skole og hverdag samt et produkt de er stolte af, og dermed styrker deres selvværd.

at styrke skole/hjem samarbejdet.

at forældrene får indblik i efterskolelivet.

at informere om elevernes faglige og sociale standpunkt.

2.12 Aftensamling

Hver aften samles eleverne i forbindelse med en aftenforfriskning. Her synger vi sammen, og giver mulighed for at eleverne kan optræde for hinanden. De får her mulighed for at prøve sig selv af i forholdsvis trygge rammer – samt de får feedback på de ting, som de går og arbejder med.

2.13

Undervisning – specielle forløb

3.1 Introforløb

Det vigtigste formål i ugens første dage er, at elevholdet får en god og konstruktiv start med hinanden.

Undervisningen er tilrettelagt med den respektive kontaktlærer som tovholder, da vi samtidig har meget fokus på opbygning af kontaktgruppen

Vi ønsker at introducere elever og forældre til efterskoleopholdet. Herunder livsoplysning, folkeoplysning og demokratisk dannelse. Dette sker også gennem det at lære skolens rutiner og bygninger at kende, at kende den psykiske og fysiske infrastruktur samt gennem praktiske informationer, ryste-sammen aktiviteter, holddannelse og mere alm. Undervisning.

Der gennemføres en værdidebat, hvor eleverne sammen skal blive enige om netop deres holds værdigrundlag – indenfor skolens overordnede værdigrundlag.

3.2 Superdag

[til top](#)

Skemaet suspenderes, danseholdene arbejder sammen om udstukne opgaver en hel dag.

Afsluttes fælles med yderligere konkurrencer.

Formålet er at ryste sammen samt give alle elever mulighed for at bidrage med noget af boglig eller praktisk karakter. Grupperne skal kunne samarbejde, planlægge og uddelegere.

Konkurrencemoment i en afslappet atmosfære.

Overraskelsesmoment i forhold til eleverne.

3.3 Orienteringsmødet og Efterskolernes Dag

Præsenterer Viby Efterskole for den kommende årgang/interesserede unge og deres forældre, herunder atmosfære, fagtilbud, regler og samvær. Der skal være mulighed for de kommende elever og deres forældre at se skolen og få svar på spørgsmål.

Vi forstærker de nuværende elevers tilhørsforhold til skolen gennem deres stolthed over at vise hvad de og skolen kan.

INDHOLD: Der informeres om skolens hverdag, regler, fagtilbud, og andre praktiske ting.

Skolens nuværende elever optræder med dans, musik, kor og drama og laver rundvisning på skolen. Efterfølgende er der mulighed for at få svar på yderligere spørgsmål ved lærerne.

[til top](#)

3.4 Idrætsstævner

Formål:

at møde elever fra andre skoler i en fælles oplevelse

at stævnerne er motivation for at dyrke boldspil

at udvikle elevernes sans for det sociale aspekt i forbindelse med konkurrencer

Vi deltager i de 5 lokale stævner i Nr. Åby:

- fodbold
- badminton
- volleyball
- basketball
- håndbold

Desuden deltager vi i Fyns Amts fodboldturnering for efterskoler.

3.5 Musical

Formål: Give eleverne en ny oplevelse af sig selv. De får overdraget et ansvar og skal løfte en opgave i fællesskab – forløbet udgør en stor modningsproces er fællesskabsfremmende og giver en stor demokratisk dannelse samt udvikler evnen til at fastholde og udvikle processer.

Eleverne lærer sig selv at kende og flytter grænser samt oplever vigtighed af tolerance og respekt for forskelligheder.

Vi forsøger at give eleverne et indblik i den ”rigtige” teaterverden

INDHOLD: Årets projekt vælges i sensommeren af de involverede lærere i drama, dans og musik. Instruktøren redigerer, skriver til, laver scenegang og model. Modellen præsenteres i november for de øvrige lærere. Roller fordeles (drama, dans, musik og teknik) på baggrund af musicalproduktionen og elevernes ønsker. Rollefordelingen offentliggøres ved en læseprøve

kort før juleferien. Juleferien bruger eleverne selvstændigt på indstudering af rollerne. I januar bruges 4 uger på prøver og produktion, herunder scene, kostumer, sminke, lyd, lys, teknik og PR.

Projektet afsluttes med en række offentlige forestillinger, samt forestillinger for forældre, gamle elever og skoler i omegnen.

Evalueringen af det konkrete musicalprojekt finder sted i forlængelse af perioden og sker i tæt samspil mellem eleverne og de pågældende lærere. Helheden vurderes, og elevernes eget udbytte vurderes.

3.6 Adventsmøde

Formål:

At fremvise et produkt af høj kvalitet, og derved øge selvværdet. Man ser resultatet efter de første 4 måneder arbejde på holdene.

At møde kontakthgruppeforældrene

At styrke sammenholdet på tværs af nuværende og tidligere årgangene, da tidligere elever også inviteres.

At give mulighed for samarbejde mellem valgfagene.

3.7 Naturtur

[til top](#)

Formål: Rystesammen, primitiv tur på naturens præmisser, eleverne sættes i en usædvanlig, for nogen grænseoverskridende situation. Lærerne lærer elevgruppen bedre at kende.

Vigtige elementer i turen som helhed er livsoplysning, folkeoplysning og demokratisk dannelse.

Indhold: Et øde natursted (så vidt muligt). Bygning af bivuak, madlavning på bål, aktiviteter, fællessang om bål. Mulighed for overnatning i det fri. Eleverne arbejder i store grupper, med stor frihedsgrad og tilhørende ansvar.

3.8 Selvvalgt opgave i 9. og 10. kl

Formålet er: at opøve eleverne i arbejde med projektformen på forskellig vis, at udvælge, præcisere og bearbejde oplysninger samt at vurdere, kritisere og sammenfatte det valgte materiale til et færdigt produkt i forhold til den uddannelsesretning, de måtte ønske. Der arbejdes i øvrigt ud fra de formelle krav, som folkeskolens afsluttende prøve i 10.kl. foreskriver om den selvvalgte opgave. Der kræves dog, at alle eleverne også finder et problemfelt at arbejde med – denne skal formuleres i en problemformulering. Opgaven sættes i relation til praksisforløb i virksomheder og uddannelsessteder.

Vi har valgt at 9. klasse også laver en selvvalgt opgave som 10.klasses eleverne, da mange af vores elever i 9. klasse fortsætter i ungdomsuddannelse efter 9. klasse.

3.9 Kulturtur

[til top](#)

FORMÅL:

Indblik i Europas kultur, en storby, en kulturel erfaring, en kunstnerisk/kulturel/historisk dannelsesrejse, et indblik i en storby/nations kunst og kultur, som giver appetit på genbesøg, en professionel kunstnerisk-kulturel oplevelse indenfor dans, musik og teater-fagene
Alle tre hovedsigter er tilgodeset. (Livsoplysning, folkeligoplysning og demokratisk dannelse)

PRAKSIS:

Dette opnås gennem besøg på nationalgallerier, historiske steder, lokale madoplevelser, lokal skik og brug, koncerter, opera/ballet-besøg, besøg på undervisningsinstitutioner indenfor dans, drama eller musik, evt. deltagelse i workshops. Hvis det er muligt indgår der også et møde med lokale unge, hvor kulturmødet er i centrum.

Inden turen forberedes eleverne med en kulturel historisk gennemgang. Turen strækker sig over en skoleuge og indgår som en del af skoleopholdet.

3.10 Musikfestival

FORMÅL:

Musik, dans og kor får mulighed for at fremvise det, de har arbejdet med. Fritidsbands og andre initiativer kan også optræde. Samvær med andre efterskoler i en festlig, festivalagtig ramme.

PRAKSIS:

Samarbejde med Vesterdal Efterskole og andre inviterede efterskoler. Stor udendørs scene, madtelte, indendørs caféscene. Øvedag forinden. Frivillige deltager i madboder og andet praktisk arbejde.

3.11 Korstævne

FORMÅL:

Samvær med andre efterskolekor om sang og musik.

3.12 Terminsprøve

[til top](#)

Formålet er: at de boglige prøveforberedende fag får sammenhængende tid til, at eleverne afprøver de forhold, som udspiller sig, når de skriftlige prøver senere på skoleåret gennemføres. Terminsprøverne afvikles i overensstemmelse med prøvecirkulærets bestemmelse for afviklingen af de skriftlige prøver. De afvikles i de 3 dage op til påske

Eleverne får tildelt opgaver, som sværhedsmæssigt er på niveau med opgaverne til den skriftlige prøve. Evalueringen foregår efterfølgende på de enkelte hold, hvor lærerne får indtryk af, hvad eleverne kan selvstændigt og indenfor den afgrænsede tid.

3.13 Skriftlige prøver

Formålet er: at eleverne afprøver deres færdigheder i de boglige fag i henhold til prøvecirkulærets bestemmelser. Som supplement udbydes en række elevorienteret værksteder eller alm. undervisning.

Evaluering: lærermødet.

3.14 Mundtlige prøver

Formålet er: at gennemføre de mundtlige prøver i overensstemmelse med prøvecirkulærets bestemmelser.

Mellem prøvetidspunkterne arbejder eleverne i forskellige workshopværksteder.

Rytmen for dagen : Hver formiddag er der prøveforberedende arbejde – medmindre elever skal til prøve. Om eftermiddagen kan eleven frivilligt vælge mellem de mulige tilbud – eller selv organisere et tilbud.

Evaluering af perioden : Lærermødet

3.15 Hovedrengøring

Skoleåret slutter, som det begynder - dvs. eleverne har modtaget en ren skole, og den skal afleveres i samme stand. Dertil kommer et par dage i løbet af året.

Eleverne er undervejs blevet bekendt med rengøringsartikler, og hvordan de bruges og har fået en forevisning, hvordan rengøringen foregår i praksis.

Formålet er: at eleverne undervises i, hvordan en solid hovedrengøring skal ses, og det skal udføres i praksis. Eleverne opdeles i mindre grupper og tildeles bestemte områder, hvor de undervises i de forskellige rengøringsdiscipliner.

Evalueringen vil foregå løbende, og produktet vil give naturlige svar.

3.16 Afslutning

Formålet er: at eleverne får sluttet efterskoleåret godt af. Det er vigtigt at få taget ordentlig afsked med hinanden. Indholdet består mest i sociale tiltag samt evaluering af det samlede efterskoleophold.

[til top](#)

Undervisning u/prøver

4.1 Musik

Det grundlæggende i musikundervisningen på Viby Efterskole er sammenspilsundervisningen, hvor eleverne er opdelt efter niveau og instrument og således udgør et godt band. Gennem øvelse og optræden bliver både begyndere, let øvede og øvede rutinerede i det at optræde. Både i eget hus, men også f.eks. på den musikfestival, vi hvert forår holder sammen med vores nabo Vesterdal Efterskole.

Hvis man vil bag om musikken, kan man også vælge Ekstra Musik, hvor teori og hørelære bliver gennemgået – og vil man endnu mere, kan man vælge Overbygning, hvor improvisation, musikhistorie, rotation på rytmegruppens instrumenter m.m. indgår. Vælger man Overbygning, er man klædt godt på til gymnasiets musik på højniveau og MGK (musikskolernes konservatorieforberedende uddannelse). Begyndere kan dog som udgangspunkt ikke vælge Overbygning – men forhør!

Sammenspil, Ekstra Musik og Overbygning tager først og fremmest udgangspunkt i den rytmiske musik i mange af dens forskellige afskygninger: rock, pop, soul, funk, jazz, gospel, reggae osv.

Der er 2 konservatorieuddannede lærere tilknyttet undervisningen.

4.2 Kor/lillekor

Solosang finder sted i rigt mål på sammenspilsholdene, men kan også forekomme i forbindelse med vores kor. Storekor er obligatorisk, og det giver en god ramme omkring skolens forskellige optrædender, fordi alle er med. Lillekor er for dem, der har lyst til mere, og måske også kan lidt

med stemmen. Hvor det i Storekor ofte er trestemmigt, arbejdes der i Lillekor ofte med 4-5 stemmer samt solist. Begge kor kommer omkring rock, pop, swing, gospel og mere traditionel korsang.

4.3 Dans

Danseundervisningen er niveau-opdelt; begyndere, let-øvede og øvede dansere.

Alle vil komme igennem forskellige genrer inden for dans. Det kan være, jazz, show-dance/musical-dans, funk/hiphop, moderne osv. Det vigtige er, at alle dansere - begyndere som øvede - får prøvet mange forskellige genrer inden for dansens verden.

Derudover arbejdes der med udtryk - både udtryk i kroppen og ansigtets udtryk/udstråling - hvilket er en meget vigtig del af danserens virkemiddel, når man står på scenen og skal underholde/betage.

Der arbejdes med kropsforståelse, jazz-teknik samt styrke- og smidighedstræning af kroppen.

En omhyggelig og målrettet opbygning af kroppen, er meget vigtig, da man skal kunne holde til at danse og undgå forkerte arbejdsmetoder.

Man arbejder hele tiden hen imod nogle forskellige mål, hvor man skal optræde på scenen. Det kan være shows under eget tag, men det kan også være sammen med eller for andre efterskoler. Danseundervisningen varetages af uddannet danse-instruktør/koreograf.

4.4 Teater/drama

På to- eller firetimers hold stifter eleverne bekendtskab med nogle grundlæggende teknikker indenfor sansning og modtagelighed. Dette er forudsætningen for overhovedet at kunne åbnesig over for holdkammeraterne i næste fase af undervisningen, som omfatter improvisations- og samspilsteknik sideløbende med en bevidstgørelse af kroppen og stemmen som instrument. Tredje fase omfatter deciderede skuespillerøvelser med tekstarbejde i form af nul-tekster, undertekster, dialoger og monologer. Samtidig hermed fokuseres der på skuespillerens personlige erfaringer samt teknikker til at projicere tanker, følelser, begreber og ideer ind i den valgte rolle.

I denne fase berøres endvidere discipliner som rekvisithåndtering, gestikkens fortællende funktion samt rummets og kroppens samspil.

I fjerde fase, som er den årlige musical, får eleverne lov til at prøve kræfter med det store teaterapparat i en professionel iscenesættelse. Det er en pædagogisk pointe, at *ansvaret* for den mindre rolle er fuldt så stort som det for den større, og at ingen rolle (læs: skuespiller) derfor kan undværes. Den færdige forestilling spilles for et betalende publikum, den opfølges løbende af instruktøren, som giver noter i hele spilleperioden og til slut evaluerer forløbet med hver enkelt dramaelev.

Udover praktikken i dramatimerne vil der i et vist mål blive undervist i teoretisk teaterforståelse. Det kan for eksempel være teatrets optik, scenografiens formsprog eller dramaturgisk analyse.

Det siger sig selv, at Viby efterskole på ingen måde tilbyder en komplet skuespilleruddannelse, men derimod en kvalificeret "øjenåbner" for, hvad faget indebærer – og navnlig ikke indebærer.

4.5 Fortælletime/foredragstimer

Formålet er: at bibringe eleverne forståelse af sammenhænge og helheder (gennem faglige drøftelser og redskaber fra fagene filosofi, historie, psykologi, religion og samfundsfag)

Baggrund:

Det er en udbredt erfaring, at vi bruger meget tid på forholdsvis få elever, og at dette er en negativ oplevelse. Vi har at gøre med en del elever, der påkalder sig opmærksomhed i en sådan grad, at netop opmærksomheden flyttes fra det, der egentlig skal foregå – og fra de øvrige elever. Vi oplever, at en del elever kun i ringe grad viser ansvarlighed over for de fælles anliggender – det være sig i undervisningen med hensyn til overholdelse af aftaler, regler og mødetider eller over for resten af elevgruppen.

Vi må, indtil videre, gå ud fra, at vi (: vi voksne på skolen) er fælles om en tro på de værdier og det menneskesyn, der står beskrevet i skolens værdigrundlag. I hvert fald er vi ofte fælles om erkendelsen af, at disse værdier er ukendte eller fremmede for mange af eleverne.

I sagens natur møder vore elever op med vidt forskellige menneskelige og værdimæssige forudsætninger, hvoraf en del ikke stemmer overens med skolens værdigrundlag. Nogle af eleverne stiller ligefrem med en norm- og værdimæssig bagage, der ligefrem fornægter det, som vi, indtil videre, har en fælles tro på, er det bedste for mennesket. - Og vi står os ikke ved at tro, at det forholder sig anderledes. At forudsætte kendskab hos alle elever til vore værdier og normer er at være for godtroende.

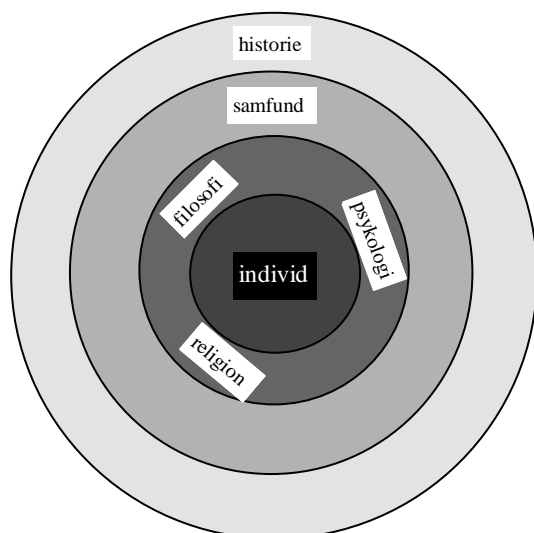
Denne forståelse af sammenhæng og helhed, og den deraf følgende forøgede selvforståelse og erkendelse af

muligheder, har i anden omgang en adfærdsændring hos eleverne som et mål: En ændret adfærd i forhold til fællesskabet (kammerater, lærere, aftaler, regler, m.m.), i forhold til samfundsnormer og -værdier (den demokratiske proces), og, måske nok så vigtigt, i forhold til deres egne livsbetingelser.

Indhold:

"Hvad kommer det mig ved?"

Undervisning i livsbetingelser (ud fra ovenstående spørgsmål). Med udgangspunkt i individet som centrum bevæger undervisningen sig udad i en række koncentriske cirkler med vinkling ud fra fagområderne filosofi, psykologi, religion, samfundsfag og historie.

4.6 Morgensang og fælles sangtime.

[til top](#)

I fagene morgensang og fælles sangtime, som er placeret henholdsvis hver dag og om fredagen, er der nogle fælles mål. Først og fremmest ønsker vi at sprede glæden ved at synge i fællesskab, men også at give indsigt i dels den danske sangskat, dels et antal nyere og ældre, udenlandske sange.

At synge i fællesskab er en svindende del af vort samfund, og et stort tab for samhørighedsfølelsen. At synge sammen giver en følelse af at være en del af noget større, på tværs af kulturelle og sociale forskelle, og valget af sange præsenteres ofte med tanke på indhold, historie, fælles værdier samt almen dannelse.

Morgensang repræsenterer den daglige, korte oplevelse, ofte ledsaget af små forklaringer/historier, mens den fælles sangtime giver mulighed for at præsentrere flere sange samlet indenfor forskellige temaer, og ledsages ofte af længere og mere uddybende bemærkninger. Det kan også være sange der ledsages af en gennemgang af de største danske digtere/komponister. Endelig er det at synge sammen en del af de frie skolers tradition, som vi er en del af.

4.7 Praktiske valgfag & workshop

Formålet er:

Igennem en række af forskellige undervisningsaktiviteter arbejdes der med titlens indhold. Den enkelte elev skal gennem teori og praksis fagligt dygtiggøre sig og indhente indsigt om fagets identitet. Faget har ligeledes til hensigt at give eleven en god oplevelse sammen med kammerater og lærer.

Midler

Der arbejdes med det særkende, aktiviteten har. Læreren foreviser, og eleven følger de anviste instruktioner.

Eksempler på undervisningsaktiviteter:

Boldspil
Badminton/Tennis
Håndarbejde
Stomp

Lyd-teknik
Guitar
Foto/video

4.8 Kostpolitikken

Der serveres 3 hovedmåltider og 3 mellemmåltider, som skal være sunde og ernæringsrigtige måltider.

Sloganet i kostpolitikken er : ” Kommer der noget godt ind – kommer der noget godt ud”.

Eleverne skal bevidstgøres om kostens og måltidets betydning for øget velvære, og de deltager i det konkrete arbejde.

Formålet er: at give dem et fælles ansvar for mad på bordet og indblik i tilberedningen af måltider. Ligeledes give eleverne en øget respekt og forståelse for værdien af et hjemmelavet måltid, og samarbejdets muligheder.

4.9 Idræt

Formålet med undervisningen i idræt er, at eleverne gennem alsidige idrætslige oplevelser, erfaringer og refleksioner opnår færdigheder og tilegner sig kundskaber, der giver mulighed for kropslig og almen udvikling.

Eleverne skal have mulighed for at opleve glæde ved og lyst til at udøve idræt og udvikle forudsætninger for at forstå betydningen af livslang fysisk udfoldelse i samspil med natur, kultur og det samfund, de er en del af. Eleverne skal opnå indsigt i og få erfaringer med vilkår for sundhed og kropskultur.

Undervisningen skal give eleverne forudsætninger for at tage ansvar for sig selv og indgå i et forpligtende fællesskab

Kroppen og dens muligheder

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- anvende grundlæggende bevægelsesfærdigheder
- anvende teknik, taktik og regler fra såvel individuelle idrætter som holdidrætter
- afprøve og udvikle idrætslige lege og spil
- udføre enkle former for opvarmning og grundtræning
- skabe og gennemføre øvelser og serier med redskabsopstillinger, herunder sikker modtagning
- udføre rytmiske forløb til musik
- anvende dans og drama
- planlægge og gennemføre aktiviteter i naturen
- bevæge sig med fortrolighed og omtanke i og på vand.

Idrættens værdier

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- indgå i et forpligtende fællesskab i forbindelse med idrætsudøvelse
- forholde sig til samspillet mellem fysiske og psykiske forandringer
- forholde sig til fysiske og psykiske reaktioner, der opstår i med- og modspil samt i konkurrencer
- vurdere bevægelsens æstetiske udtryk
- forholde sig til viden om fysiske og biologiske faktorer i idrætten
- drøfte betydningen af livslang fysisk aktivitet, herunder vurdere kvaliteter ved forskellige idrætter
- forholde sig til idrættens idealer, først og fremmest fairplay og tolerance.

Idrætstraditioner og -kulturer

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- forholde sig til udviklingen af normer og værdier i dansk idrætskultur
- bidrage med ideer til fysisk aktivitet sammen med andre
- orientere sig i lokalområdet udbud af muligheder for fysisk udfoldelse
- kende og afprøve forskellige former for idrætsudøvelse.

4.9

4.10

[til top](#)

Undervisning m/ prøver

Fælles for denne faggruppe er at folkeskolens centrale kundskabs- & færdighedsområder og læseplaner, som de er beskrevet fra centralt hold, er gældende for det indhold, eleverne skal igennem i årets løb. De efterfølgende beskrivelser er et supplement til disse.

5.1 Matematik 9.- 10 klasse

[til top](#)

Formålet med undervisningen i matematik er:

- at forøge elevernes interesse for matematik.
- at eleverne opnår færdighed i brug af matematiske løsningsmodeller svarende til nedennævnte matematiske områder.
- at eleverne udvikler evnen til at se matematikken i problemstillinger i verden.
- at eleverne får indblik og færdighed i at opstille matematiske modeller ud fra virkelighedens verden.
- at eleverne udvikler deres evne til at kommunikere omkring matematiske problemer og løsningsforslag.
- at eleverne fortsat udvikler deres talforståelse og regne-færdigheder.
- at skærpe elevernes analytiske evner.
- at eleverne opnår færdighed i og forståelse for anvendelsen af edb i forbindelse med løsningen af matematiske problemer.
- at lade eleverne opleve skønheden i matematikken.

Undervisningens indhold tager sit udgangspunkt dels i teoretiske opgaver dels i praktiske opgaver. Undervisningen bygger på en vekselvirkning mellem klasseundervisning, individuelt arbejde og gruppearbejde.

Undervisningen tager sit udgangspunkt i følgende områder: tal og algebra, geometri, matematik i anvendelse. (Indholdet har relation til følgende matematiske områder: Funktioner, talforståelse, algebra, økonomi, vækst, ligedannethed, statistik, sandsynlighed, arbejds- og perspektivtegning, brug af formler samt værdipapirer.

5.2.1 Fysik/kemi – 9.klasse

Stk .1. Formålet med undervisningen i fysik/ kemi er, at eleverne tilegner sig viden og indsigt om fysiske og kemiske forhold. Med udgangspunkt i den enkelte elev skal undervisningen medvirke til udvikling af naturvidenskabelige arbejdsmetoder og udtryksformer for at give øget viden, forståelse af og holdning til den verden, de selv er en del af.

Stk. 2. Undervisningen skal lede eleven ind på en opdagerfærd, som afdækker universets hemmeligheder - som undrer, giver erkendelse, fantasi og lyst til at lære. Eleven bør herigennem opnå tillid til egne muligheder, opbygge sin egen personlighed og styrke sin personlige stillingtagen.

Stk 3. Undervisningen skal give eleven øget forståelse for naturvidenskabens historiske udvikling og sammenhænge, for derved at øge elevens fremtidige mulighed for indflydelse og medansvar på deres egen tilværelse, også set i globalt perspektiv.

Undervisningens indhold vælges ud fra, og skal dække, de 4 hovedområder:

- Stoffer og fænomener omkring os.**
- Det naturvidenskabelige verdensbillede**
- Liv og Miljø.**
- Teknologi.**

Stoffer og fænomener omkring os

Eleverne skal arbejde med fysiske og kemiske fænomener som lufttryk, fordampning, opløsning, kogning, smeltning, korrosion, forbrænding, varmeisolering, statisk elektricitet, magnetisme, lysets brydning og lydens fart.

Undervisningen skal indeholde eksempler på fænomener, der er tæt forbundet med vore sanser som lyd, lys, varme og kulde, smag eller lugt.

Undervisningen skal omfatte egenskaber ved nogle stoffer og materialer, der omgiver os i vort dagligliv, f.eks. luft, vand, metaller, plast, husholdningskemikalier, opløsningsmidler, kunstgødning, byggematerialer og tekstiler. I behandlingen lægges hovedvægten på mere generelle egenskaber som surhedsgrad, brændbarhed, elektrisk og termisk ledningsevne, styrke og nedbrydelighed.

Det naturvidenskabelige verdensbillede

Undervisningen skal omfatte nogle grundlæggende træk i det nutidige naturvidenskabelige verdensbillede og menneskets placering heri. I undervisningen indgår også eksempler på de forestillinger, mennesker til andre tider har gjort sig om verdens fysiske og kemiske opbygning.

Undervisningen skal give eksempler på, at verden er opbygget af et begrænset antal grundstoffer, der kan indgå i en mangfoldighed af kemiske forbindelser. Atom- og molekylmodeller skal indgå i undervisningen som forklaring på en række stofegenskaber og -omdannelser. I undervisningen skal indgå eksempler på, hvordan man kan beskrive atomkerneprocesser.

Liv og miljø

Eleverne skal arbejde med et eller flere fysiske eller kemiske kredsløb i naturen. Undervisningen skal omfatte enkle eksempler på, hvorledes menneskelig aktivitet kan påvirke miljøet gennem udvinding af naturressourcer, ved opførelse af produktionsanlæg, ved udledning af stoffer eller varmeenergi etc.

I undervisningen skal indgå eksempler på, hvordan fysiske og kemiske forhold i miljøet kan have betydning for mennesker, dyr og planter.

Teknologi

Eleverne skal arbejde med eksempler på samfundets brug af lagerenergi og vedvarende energi samt følgevirkninger heraf. I undervisningen skal indgå kendskab til fordele og ulemper ved at udnytte forskellige energikilder og til de uundgåelige tab, der forekommer, når man udnytter forskellige former for energi.

Undervisningen skal omfatte eksempler på kemiske produktionsprocesser og kemisk produktion samt fordele og ulemper ved anvendelsen af produkterne i landbruget, industrien eller den daglige husholdning.

I kundskabsområdet indgår desuden kendskab til fremstilling og distribution af elektricitet i samfundet og kendskab til principper bag brug af elektricitet i forskellige apparater i hjemmet. Endelig indgår kendskab til enkelte elektroniske principper samt indblik i anvendelsen af elektronik i samfundet.

Eleverne skal have kendskab til de grundlæggende principper for måling og styring med datamaskiner.

Samtidig skal de få indblik i, hvor og hvordan datamaskinen bruges i processerne, og få forståelse af, hvilken betydning den har for disse processer.

5.2.2 Fysik/ Kemi - undervisningens indhold i 10. klasse

I 10. klasse lægges der større vægt på faglig fordybelse, overblik og på forståelse af de større sammenhænge. Fordybelsen gælder både det praktiske og teoretiske arbejde.

I undervisningen skal eleverne arbejde med et eller flere af følgende områder:

- en udvalgt produktion i samfundet og dens relation til fysiske og kemiske grundfænomener
- en behandling af et miljø-, energi- eller sundhedsproblem med sigte på en fysisk og kemisk synsvinkel
- et aktuelt emne, der kan belyses med fysiske og kemiske grundfænomener
- en dybere behandling af et af kundskabsområderne

I undervisningen skal elevernes eget selvstændige arbejde indgå med betydelig vægt, både hvad angår det teoretiske og det praktiske indhold.

I løbet af 10. klasse skal de centrale kundskabs- og færdighedsområder, som helhed dækkes, og arbejdet skal omfatte både fysik og kemi.

Eksempel på et emne i 10. kl. : Klassen gennemgår teorien for bølger og svingninger, dertil laver de en del elevøvelser, og til slut perspektiveres emnet til kommunikation, datatransmission, brugen af satellitter.

Emnets varighed 14 timer.

Eksempel på et emne i 9. kl.: Klassen gennemgår ioniserende stråling, dertil laver de en del elevøvelser. Emnet perspektiveres med en snak om kerneenergi, varighed 10 timer.

Eksempel på et emne i 9. kl.: Induktion, strømfrembringelse, vekselstrøm og transformation som grundlæggende faglige emner gennemgås, der laves elevøvelser. Senere i forløbet indgår besøg på kraftværk, beregning af energiforbrug i husholdningen, herfra perspektiveres frem til miljøforhold, lokalt og globalt. Varighed 18 timer. [til top](#)

5.3 Biologi 9. klasse

Formålet med undervisningen i biologi er, at eleverne tilegner sig viden om de levende organismer og den omgivende natur, om miljø og sundhed samt om anvendelse af biologi. Der lægges vægt på forståelsen af sammenhænge.

Undervisningen tager udgangspunkt i elevernes egne oplevelser, undersøgelser og opfattelser samt søge at fremme deres glæde ved naturen.

Elevernes ansvarlighed overfor naturen skal videreudvikles, og undervisningen vil bidrage til at skabe grundlag for stillingtagen og handlen i forhold til menneskets samspil med naturen.

De levende organismer og deres natur.

Undervisningen omfatter især: Udvikling og ændring i økosystemer, - fotosyntese og fødekæder, - dyre- og plantecellers bygning og funktion, menneskets fysiologi.

Miljø og sundhed.

Menneskets udnyttelse af naturgrundlaget og heraf følgende miljø og sundhedsproblemer.

Undervisningen omfatter især: Sammenhænge mellem kroppens funktioner og livsstil og levevilkår,- opbygning, nedbrydning og anvendelse af fedtstoffer, kulhydrater og proteiner i kroppen,- forskellige natursyn.- etik og moral i forbindelse med genteknologi.

Biologiens anvendelse.

Undervisningen omfatter især: Udvalgsavl og genteknologi i plante og dyreproduktion,- produktion ved hjælp af enzymer,- muligheder for at ændre på menneskers arveanlæg i både krops og kønsceller.

Elevernes kreativitet og samspillet mellem teori og praksis er centralt.

5.4 Geografi 9.kl.

[til top](#)

Praktiske aktiviteter og undersøgelser er en vigtig og naturlig del af undervisningen i geografi, bl.a. i forbindelse med besøg på forskellige lokaliteter f.eks. (Tarup – Davinde-området)

Geografi på 9. klassetrin

I dette forløb arbejder eleverne med de samme faglige områder som i første forløb, men der tilstræbes en dybere faglig forståelse. Eleverne skal i højere grad anvende og vurdere samt tage stilling og formidle stoffet.

Globale mønstre

Undervisningen bygger videre på elevernes forståelse af og evne til at forklare globale fænomener, som de fremtræder i hverdagen og i medier, samt elevernes evne til at anvende denne viden i nye sammenhænge.

Eleverne skal bruge deres viden om de globale mønstre, når de analyser elementer fra natur- og kulturgeografien. Det er vigtigt, at eleverne får et samlet billede af større mønstre og

sammenhænge i verden, så de kan orientere sig sikkert på verdenskortet og perspektivere og analysere natur- og kulturforhold forskellige steder.

Undervisningen omfatter især:

- arbejde med naturgeografiske mønstre i større sammenhænge
- analyse af menneskers bosættelse
- sammenhængen mellem industrilokalisering og økonomi

Naturgrundlaget og dets udnyttelse

Elevernes viden om menneskets udnyttelse af naturgrundlaget og de naturlige forandringer indgår i elevernes perspektivering af ændringer i tid og rum.

Gennem kendskab til naturens forandring og menneskers påvirkning af naturens stabilitet får eleverne mulighed for at gå i dybden med forskellige interesseudsættninger. Ud fra tilegnet viden får eleverne mulighed for at analysere forskellige levevilkår og udnyttelse af naturgrundlag.

Undervisningen omfatter især:

- geologiske ændringer forskellige steder på Jorden
- klima og klimaændringer
- isens dannelse af landskaber
- naturens muligheder for levevilkår forskellige steder på Jorden.

Kultur og levevilkår

Eleverne skal kunne bruge deres kendskab til menneskeskabte forhold til en større forståelse af og stillingtagen til samspillet mellem natur og menneskeskabte omgivelser.

I arbejdet med menneskers levevilkår kan eleverne få anvendt deres viden til analyse af problemstillinger, der retter sig mod levevilkår i såvel den nære som den fjerne omverden.

En forståelse for politiske beslutninger vil kunne indgå i forklaringer og arbejde med interesseudsættninger.

Undervisningen omfatter især:

- konsekvenserne af byvækst og befolkningsudviklingen
- forståelse af betydningen af forskellige erhverv og levevilkår
- forskellige kulturers levevilkår og værdier
- konflikter og politiske bestemte konfliktløsninger
- konsekvenser af samfundenes forbrugsmønstre

Arbejds måder og tankegange

I arbejdet med planlægning, gennemførelse og formidling lægges der stor vægt på vurdering. Elevernes kreativitet og samspillet mellem teori og praksis er centralt.

Eleverne skal arbejde med at:

- begrunde egne problemstillinger om geografiske forhold
- analysere og se mulige konsekvenser af udnyttelse af naturen
- bruge kort og globus i det selvstændige arbejde
- bruge måleinstrumenter formålstjenligt
- anvende bearbejdede data og fremstille grafiske afbildninger og udforme tekster ved hjælp af regneark og tekstbehandling i forbindelse med egne undersøgelser og ved analyse af statistiske oplysninger

5.5.1 Engelsk 9. klasse.

[til top](#)

Det er såvel den mundtlige som den skriftlige dimension, der arbejdes med i faget. Eleverne arbejder frem imod både en mundtlig og en skriftlig prøve. Et varieret ordforråd og en sikker mundtlig fremstilling kræver, at eleverne bliver sat i situationer, hvor disse elementer tilgodeses. Derfor vil små rolle- og skuespil være en naturlig del af undervisningen. Elevoplæg ud fra kendte tekster vil ligeledes forekomme, da dette træner den

enkelte i at tale sproget i længere tid uden afbrydelser. Eleverne vil endvidere arbejde sammen i mindre grupper – hvor talesproget naturligvis er engelsk.

Eleverne skal i undervisningen få kendskab til forhold i England: Konflikter, arbejdsløshed, unges skolegang osv. Dette gøres ved at søge et varieret tekstudbud, der på samme tid bevirker, at eleverne læser ”rigtige” artikler fra England. Ydermere skal eleverne læse tekststykker fra kendte forfattere så som Shakespeare – og senere opføre udvalgte scener fra stykket.

Den skriftlige dimension prioriteres højt. Eleverne arbejder med forskellige grammatiske temaer samt oversættelser fra engelsk til dansk og omvendt. Ligeledes skal eleverne aflevere skriftlige fremstillinger, der har en klar sammenhæng med det læste stof.

Indholdet på klassen vil tage sit udgangspunkt i elevgruppens forudsætninger, og materialet vil spænde vidt. Eleverne er inddraget i udvælgelsen af indholdet, for så vidt det tilgodeser de formelle krav.

5.5.2 Engelsk 10.kl.

Formålet med undervisningen i engelsk er, at eleverne tilegner sig kundskaber og færdigheder, således at de kan forstå talt og skrevet engelsk og kan udtrykke sig mundtligt og skriftligt. Undervisningen skal samtidig udvikle elevernes bevidsthed om engelsk sprog og sprogbrug samt om sprogtilegnelse.

Undervisningen skal skabe rammer for oplevelse, indsigt og samarbejde samt styrke elevernes aktive medvirken. Herved skal undervisningen bidrage til, at eleverne bevarer lysten til at beskæftige sig med sprog og kultur til fremme af deres videre udvikling.

Undervisningen skal give eleverne indsigt i kultur- og samfundsforhold i engelsktalende lande, og derved styrke deres internationale forståelse af egen kultur.

Emnerne behandles visuelt, auditivt, mundligt og skriftligt.

Eksempel på emner: Sorte og hvide.
                                 Konflikten i Nordirland
                                 Australien
                                 Sydafrika
                                 New York
                                 Indien
                                 Guns and Violence

5.6.1 Tysk – 9. klasse

Formålet med undervisningen i faget tysk, 9. klasse, er, at eleverne får indsigt i og forståelse for sociale og kulturelle forhold i tysktalende lande for derved at styrke deres forståelse for forholdet mellem egen kultur og fremmede kulturer. Undervisningen i tysk, 9. klasse, skal derfor give eleverne kundskaber og færdigheder i at forstå talt og skrevet tysk samt i at udtrykke sig mundtligt og skriftligt på tysk.

Midler

For at opnå ovenstående skal undervisningen i tysk, 9. klasse være fokuseret på følgende hovedområder:

Sprog, sprogbrug, sprogtilegnelse
Kommunikation
Kultur- og samfundsforhold

Herunder skal der arbejdes med

- Det tyske sprogs ordforråd, idiomatik, grammatik og udtale
- Ligheder og forskelle mellem tysk på den ene side og dansk og andre fremmedsprog på den anden
- Opslag i ordbøger, leksika og elektroniske informationskilder

- Dramatisering der placerer sproglig adfærd naturligt i en given situation
- At læse, bearbejde og forstå forskellige teksttyper, herunder billeder og film
- At forstå forskellige typer talt tysk
- At udtrykke sig hensigtsmæssigt i samtaler og i sammenhængende mundtlige og skriftlige fremstillinger på en måde, der er relevant i den givne kommunikative situation
- Nyere tysk historie og samfundsforhold
- Dagligliv, værdier og normer i tysktalende lande
- Ligheder og forskelle mellem tysk kultur og dansk kultur/andre kulturer

5.6.2 Tysk – 10. klasse.

[til top](#)

Formålet med undervisningen i faget tysk, 10. klasse, er, at eleverne får indsigt i og forståelse for sociale og kulturelle forhold i tysktalende lande for derved at styrke deres forståelse for forholdet mellem egen kultur og fremmede kulturer. Undervisningen i tysk, 10. klasse, skal derfor give eleverne kundskaber og færdigheder i at forstå talt og skrevet tysk samt i at udtrykke sig mundtligt og skriftligt på tysk.

Midler

For at opnå ovenstående skal undervisningen i tysk, 10. klasse være fokuseret på følgende hovedområder:

Sprog, sprogbrug og sprogtilegnelse

Kommunikation

Kultur- og samfundsforhold

Herunder skal der arbejdes med

- Det tyske sprogs ordforråd, idiomatik, grammatik og udtale
- Ligheder og forskelle mellem tysk på den ene side og dansk og andre fremmedsprog på den anden.
- Opslag i ordbøger, leksika og elektroniske informationskilder
- Dramatisering der placerer sproglig adfærd naturligt i en given situation
- At læse, bearbejde og forstå forskellige teksttyper, herunder billeder og film
- At forstå forskellige typer talt tysk
- At udtrykke sig hensigtsmæssigt i samtaler og i sammenhængende mundtlige og skriftlige fremstillinger på en måde, der er relevant i den givne kommunikative situation
- Nyere tysk historie og samfundsforhold
- Dagligliv, værdier og normer i tysktalende lande
- Ligheder og forskelle mellem tysk kultur og dansk kultur/andre kulturer

5.7 Fransk

Det franske sprog kommer til at fylde mere og mere i Europa. Hvor engelsk har været det dominerende sprog i mange år, har man nu endelig fået øjnene op for, at det franske sprog også er gyldigt og berettiget i europæiske sammenhænge. Endvidere er det franske sprog et utroligt smukt og nuanceret sprog, der kun kan begejstre, hvis man formår at lære nogle simple udtryksfærdigheder. Undervisningen vil derfor tage udgangspunkt i de mundtlige udtryksfærdigheder, og kun enkle skriftlige fremstillinger vil være på tale. Endvidere vil der være enkle af eleverne, der har stiftet bekendtskab med sproget før, og derfor vil der være tale om repetition af både kendt og ukendt stof. Valget af materiale vil foregå i samspil med eleverne for at sikre, at de får noget stof, de er interesserede i, og har lyst til at fordybe sig i. I undervisningen vil der også være grammatiske elementer for at skabe bevidsthed mellem forskelle og ligheder til de to andre fremmedsprog.

Undervisningen vil, foruden det rent sproglige, også beskæftige sig med den franske kultur og historie. Dette søges opnået via det materiale, der gennemgås på klassen samt elevernes forhåndskendskab til Frankrig og det franske sprog. På længere sigt skal eleverne selvstændigt kunne holde oplæg på klassen, oversætte fra

fransk til dansk og fra dansk til fransk samt kunne læse mindre tekststykker. Lydbånd med dagligdagssituationer vil indgå i undervisningen på lige fod med andet materiale.

Eleverne skal, når de er i stand til det, være med til at planlægge, gennemføre og evaluere egen undervisning. Dette betyder i praksis, som før omtalt, at eleverne ved deres oplæg på klassen, skal være i stand til at bedømme deres valg af stof og se det i sammenhæng med den øvrige undervisning i øvrigt.

Da enkelte af eleverne har stiftet bekendtskab med sproget før, vil der være tale om, at undervisningsdifferentiering vil få en fyldig plads i undervisningen her som såvel andre steder.

En undervisningslektion vil typisk tage sig ud som følgende:

- Fælles opstart med et fælles emne.
- Individuelle øvelser, mundtlige som skriftlige.
- Fælles afrunding eventuelt med et oplæg fra elev.

Endeligt skal det nævnes, at målet med undervisningen sigter på at vedligeholde og udvikle den enkelte elevs ordforråd, samt at denne udfordres på behørig vis.

5.8 Historie 9.kl

[til top](#)

Formålet er: at skabe dybde i historiske perioder og begivenheder. Eleverne skal lære at se historiske begivenheder i nutidigt perspektiv og forståelse for derigennem at fortolke disse samt udvikle forhåbninger og forventninger i fremtidigt perspektiv.

Indholdet har fokus på det danske demokratis indførelse og virke, for videre at arbejde med andre nye og gamle demokratier. Dette leder til arbejdet med problemerne og goderne ved demokrati, og konflikterne, som er opstået, i og omkring nye og gamle demokratier i verden. Vi vil yderligere se på, hvordan interesseorganisationer påvirker og arbejder med at påvirke de demokratiske instanser.

I tilrettelæggelsen vil der lægges vægt på, at eleverne udvikler en sammenhængende tidsforståelse af div. begivenheder, så eleverne udvikler en sammenhængsforståelse.

Det tilstræbes, at emnerne og sammenhængsforståelsen skabes i samarbejde med samfundsfag, for at eleverne udvikler en bredere og mere brugbar forståelse ud fra deres livsynspunkt.

Eleverne vil blive vurderet med en årskarakter, og hvis faget udtrækkes som eksamensfag, ligeledes blive vurderet af eksterne censorer ved en 2 timers skriftlig prøve.

5.9 Samfundsfag 9.kl

Vi lever i et samfund i rivende udvikling, hvor tingene går meget stærkt, og globalisering er over os alle. Det er meget vigtigt, at de unge lærer at forstå og tage del i det samfund. Samfundsfag lægger op til, at eleverne udvikler lyst og evne til at forstå hverdagslivet. Undervisningen skal medvirke til, at eleverne opnår kompetencer og erfaringer, der gør det muligt for dem at deltage engageret og aktivt i et demokratisk samfund.

Eleverne skal via undervisningen opnå en kritisk stillingtagen, der giver dem et grundlag for at deltage kvalificeret og engageret i samfundsudviklingen.

I samfundsfag er det vigtigt, at man yder sit bidrag i de diskussioner, der kommer på klassen.

I undervisningen vil der blive arbejdet med:

- Aktuelle begivenheder
- Begrebet demokrati
- Grundloven
- Politik
- Individ, gruppe og samfund
- Terror
- Globalisering
- Miljø
- Internationale organisationer
- Kriminalitet

Målet for samfundsfag er at skabe nogle unge mennesker, som har forståelse, interesse og som deltager i det samfund, vi lever i.

5.10 Kristendom

Formålet med undervisningen i kristendomskundskab er, at eleverne erkender og forstår, at den religiøse dimension har betydning for livsopfattelsen hos det enkelte menneske og for dets forhold til andre.

Undervisningen tager sit udgangspunkt i kristendommen, som denne fremtræder i historisk og nutidig sammenhæng.

Eleverne skal opnå kendskab til bibelske fortællinger og forståelse af kristendommens betydning for værdigrundlaget i vor kulturkreds. Derudover indgår ikke-kristne religioner og livsanskuelser med henblik på, at eleverne får forståelse af andre livsformer og holdninger.

Gennem mødet med de forskellige former for livsspørgsmål og svar, som findes i kristendommen samt i andre religioner og livsopfattelser, skal undervisningen give eleverne et grundlag for personlig og ansvarlig stillingtagen og handling over for medmennesket og naturen.

Livsfilosofi og etik

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- reflektere over grundlæggende tilværelsesspørgsmål og diskutere den religiøse dimension og dens betydning for menneskers livsforståelse
- forstå og forholde sig til religiøst sprog
- vurdere etiske principper og moralsk praksis
- udtrykke sammenhænge mellem forskellige værdigrundlag og tilhørende tyding af tilværelsen
- håndtere mødet mellem forskellige kulturer og religioner
- reflektere over og udtrykke sig om forholdet mellem mennesket og naturen.

Bibelske fortællinger

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- udtrykke viden om centrale fortællinger fra Det Gamle og Nye Testamente
- diskutere de bibelske fortællingers sigte og perspektiv og deres tyding af tilværelsen
- gøre rede for bibelske fortællinger og symbolers betydning i kunsten, herunder litteraturen.

Kristendommen og dens forskellige udtryk i historisk og nutidig sammenhæng

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- forholde sig til spørgsmålet om, hvad kristendom er
- gengive hovedtrækkene i kristendommens historie
- vurdere kristendommen og folkekirkens betydning i Danmark
- forholde sig til kirkelige retninger i vor tid
- formulere sig om brug og betydning af kristne symboler og ritualer
- tolke salmer og sange samt benytte dem som udtryksform.

Ikke-kristne religioner og andre livsopfattelser

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- gengive udvalgte træk ved nogle af de store verdensreligioner, herunder ligheder og forskelle
- beskrive og forholde sig til udvalgte religiøse sekter og bevægelser
- reflektere over relationer mellem forskellige religioner og samfund
- diskutere og forholde sig til udvalgte temaer inden for forskellige religioner
- forstå brug og betydning af symboler og ritualer i forskellige religioner.

5.11 Dansk

Formålet med undervisningen i dansk er at fremme elevernes oplevelse af sproget som en kilde til udvikling af personlig og kulturel identitet, der bygger på æstetisk, etisk og historisk forståelse.

Undervisningen skal fremme elevernes lyst til at bruge sproget personligt og alsidigt i samspil med andre. Eleverne skal styrke deres bevidsthed om sproget og udvikle en åben og analytisk indstilling til deres egen tids og andre perioders udtryksformer. De skal opnå udtryks- og læseglæde og øge deres indlevelse og indsigt i litteratur og anden fiktion.

Undervisningen skal give eleverne adgang til det nordiske sprog- og kulturfællesskab.

Det talte sprog

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- tale forståeligt, klart og varieret i en form, der passer til situationen
- udtrykke fantasi, følelser, tanker, erfaringer og viden i en sammenhængende og disponeret form
- bruge kropssprog og stemme i en form, der passer til situationen
- bruge hjælpemidler til støtte for mundtlig fremstilling, fx tavle og overheadprojektor
- lytte aktivt i samtale og være åbne og analytiske, når de vurderer deres egen og andres mundtlige fremstilling
- lytte til norsk og svensk med forståelse.

Det skrevne sprog - læse

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- læse sikkert og hurtigt med forståelse og indlevelse
- bruge forskellige læsemåder, der er afpasset læseformål, genre og medie
- fastholde det væsentlige af det læste i mundtlig og skriftlig form
- forholde sig åbent og analytisk til tekster fra forskelligartede medier
- opnå og vise indsigt i forskelligartede teksters og teksttypers egenart og virkemidler
- forstå og bruge forskellige trykte og elektroniske kildetyper (tekster, billeder og lyd) målrettet og kritisk, herunder udvælge, bearbejde og sammenfatte det væsentlige i teksten i forhold til læseformål
- læse norske og svenske tekster med forståelse.

Det skrevne sprog - skrive

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- skrive forståeligt, klart og varieret i en form, der passer til situationen

- udtrykke fantasi, følelser, tanker, erfaringer og viden i en sammenhængende og disponeret form
- styre skriveprocessen fra ide til færdig tekst
- anvende og forholde sig til korrekt sprog, retstavning og tegnsætning i egne og andres tekster
- anvende layout så tekst og billeder understøtter kommunikationen
- skrive en læselig, personlig, rytmisk håndskrift med passende hastighed og skrive på computer med hensigtsmæssig skriveteknik
- indgå i dialog om egne og andres skriftlige fremstillinger
- bruge informationsteknologi til at organisere, tydeliggøre og præsentere information til en bestemt målgruppe
- fastholde det væsentlige af det, de læser, hører og ser.

Sprog, litteratur og kommunikation

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- gøre rede for sproget som handlemulighed og anvende det i en form, der passer til situationen
- tilegne sig kundskaber om sprog og sprogbrug, bl.a. bevidsthed og viden om sprogformer, om sproglig stil og korrekthed samt om sprogets virkemidler, funktion og opbygning
- have indsigt i sprog, teksters og forskelligartede mediers æstetik og gøre rede for samspillet mellem sprog, indhold, genre og situation
- opleve og lære om dansk litterær og kulturel tradition og udvikling, bl.a. gennem kendskab til folkeviser, Ludvig Holberg, Adam Oehlenschläger, N.F.S. Grundtvig, Steen St. Blicher, H. C. Andersen, Herman Bang, Henrik Pontoppidan, Johannes V. Jensen, Martin Andersen Nexø, Tom Kristensen, Karen Blixen, Martin A. Hansen, Peter Seeberg og Klaus Rifbjerg*
- gøre rede for og vurdere etiske, æstetiske og historiske aspekter i tekster og andre udtryksformer
- fortolke, vurdere og perspektivere ældre og nyere dansk og udenlandsk litteratur samt sagprosa og andre udtryksformer på baggrund af såvel umiddelbar oplevelse som analytisk fordybelse
- gøre rede for litterære genrer, fremstillingsformer, fortælle teknikker og virkemidler og anvende dem i en form, der passer til situationen
- tilegne sig kundskaber om trykte og elektroniske medier, billedkunst, film og drama og udtryksformernes sprog og æstetik
- anvende informationsteknologi til lyd- og billedforløb i fiktive og ikke-fiktive udtryksformer og multimedier i en form, der passer til situationen
- søge forskellig slags information og anvende den bevidst i en form, der passer til situationen.

* Der henvises til: Bekendtgørelse om ændring af bekendtgørelse om formålet med undervisningen i folkeskolens fag og obligatoriske emner med angivelse af centrale kundskabs- og færdighedsområder (slutmål) og trinmål, der træder i kraft den 1. august 2005, idet det understreges, at det gælder alene for elever, der går i 1. til 7. klasse i skoleåret 2005/06 og senere. Fra skoleåret 2006/07 omfatter reglen tillige elever der går i 8. klasse, fra skoleåret 2007/08 endvidere elever i 9. klasse, og fra skoleåret 2008/09 gælder reglen alle folkeskolens klassetrin.

7.1 Afslutning

Samtlige undervisnings- og samværsaktiviteter er beskrevet. Evalueringsformer er ikke beskrevet systematisk i forhold til de enkelte områder.

Generelt for evalueringsproceduren er, at der er en pædagogisk del, som tager udgangspunkt i formålet og en praktisk del, som har fokus på planlægning og afviklingsforhold.

[til top](#)